

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
навчальний рік 2025/2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Загальна медична підготовка (психіатрія і медична психологія)»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент: нормативний

Форма здобуття освіти – очна
(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія»

Другого(магістерського) рівня вищої освіти

курс 4

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри
психіатрії, наркології, медичної психології
та соціальної роботи

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем терапевтичного профілю

Протокол № 8 від
«30» червня 2022 р.

Протокол № 1 від
«25» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри: проф. Кожина Г.М.

Розробники силабусу:

- 1.Кожина Г.М., завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
- 2.Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук
- 3.Гайчук Л.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук
- 4.Стрельнікова І.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук
- 5.Зеленська К.О., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

Викладачі: Гайчук Л.М. - доцент кафедри, Терьошина І.Ф. - доцент кафедри, Стрельнікова І.М. - доцент кафедри. Викладачі мають спеціалізацію по психіатрії та наркології.

Терьошина І.Ф. +380505509577, e-mail: if.teroshyna@knmu.edu.ua

Профайли викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=aezuv_EAAAAJ&view

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211453409>

<https://orcid.org/0000-0002-8112-2514>

<https://publons.com/researcher/1934787/tieroshyna-iryna/>

Гайчук Л.М. +380989224487, e-mail: lm.haichuk@knmu.edu.ua

Профайли

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=22sxMXQAAAAJ&hl=uk>

<https://orcid.org/0000-0002-1457-1010>

<https://publons.com/researcher/1934891/larysa-gaichuk/>

Стрельнікова І.М.+380509026486, e-mail:im.strelnikova@knmu.edu.ua

Профайли викладача:

<https://scholar.google.ru/citations?user=KGXRECUAAAAJ&hl=ru>

<https://orcid.org/0000-0002-3915-0423>

<https://publons.com/researcher/1934852/irina-m-strelnikova/>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle ,Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Клінічні бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

E-mail:

kaf.6med.psihiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

Вступ

Силабус освітнього компоненту «Психіатрія і медична психологія» складений відповідно до Освітньо-професійної програми “Стоматологія” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 221 “Стоматологія”.

Опис навчальної освітнього компоненту : освітній компонент «Психіатрія і медична психологія» забезпечує формування умінь застосовувати знання з медичної психології психіатрії, наркології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання лікарем психології хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях.

Предметом вивчення освітнього компоненту є: основи психіатрії, наркології, медичної психології. Питання виникнення, лікування, профілактики психічних захворювань, а також пізнання лікарем психології хворої людини.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Психіатрія та наркологія з курсом медичної психології» базується на вивченні студентами основ загальної психології, соціології, анатомії та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування, фармакології та інтегрується з цими дисциплінами.

Пререквізити та кореквізити освітнього компоненту

Пререквізити: фізіологія, анатомія, загальна психологія, психологія спілкування, фармакологія.

Кореквізити: основи психоаналізу, неврологія, основи профілактики алкоголізму та наркоманії, суїцидологія.

Мета та завдання освітнього компоненту:

1.1.Мета вивчення освітнього компоненту: Метою вивчення освітнього компоненту «Психіатрія та наркологія з курсом медичної психології» є придбання здобувачами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги , ознайомлення здобувачів з основними проблемами медичної психології на сучасному етапі розбудови суспільства; ознайомлення з загальними поняттями та закономірностями психічної діяльності соматично хворої людини, формування навичок безконфліктного спілкування з пацієнтами та у медичному середовищі, формування на цій основі медико-психологічних вмінь що є важливим елементом професійної підготовки та майбутньої діяльності лікаря

1.2.Завдання освітнього компоненту: завданням освітнього компоненту «Психіатрія та наркологія з курсом медичної психології» є: вивчення етіології, патогенезу, типів перебігу та клінічних проявів психічних та психосоматичних розладів, визначення попереднього діагнозу психічних та психосоматичних розладів, тактики ведення пацієнтів з психічними розладами, використання методів профілактики психічних та психосоматичних розладів оволодіти основними категоріями та поняттями предмету ,ознайомити із закономірностями формування та основними властивостями психічних процесів особистості соматично хворої людини, висвітлити проблему спілкування у медичному середовищі, зокрема з пацієнтом та його родичами; сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі; засвоїти ефективні методів впливу на особистість хворої людини

1.3.Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

ФК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

ФК13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

ФК15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепнолицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

ПРН12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 1,0	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	нормативна	
Загальна кількість годин - 30	Спеціальність: 221 «Стоматологія»	Рік підготовки:	
		4-й	-й
		Семестр	
		7-й, 8-й	-й
		Лекції	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Другий (магістерський рівень)	4 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		10 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: диф. залік	

2.1. Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1.	Предмет та завдання психіатрії та наркології, медичної психології їх місце серед інших медичних дисциплін.. Патологія пізнавальних процесів. Порушення емоцій та ефекторно – вольової сфери. Синдроми порушення свідомості.	2	вступна
2.	Шизофренія .Біполярний афективний розлад.Невротичні розлади	1	інформаційна
3.	Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин Психологічні аспекти суїцидальної та девіантної поведінки	1	інформаційна
	разом	4	

2.1.1 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Предмет та завдання психіатрії та наркології, медичної психології історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями.	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік

2	Порушення відчуттів та сприйняття, пам'яті, мислення, інтелекту, свідомості, самосвідомості. Стан психічних функцій і хвороба.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
3	Психічні порушення при інфекційних захворюваннях, пухлинах та черепно-мозкових травмах, захворюваннях ЩЛД. Психологічні особливості хворих з різними захворюваннями	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
4	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Психологічні аспекти девіантної поведінки.	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, презентація. Обговорення з викладачем учбових елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
5	Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання наркотичних речовин та речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків. Нехімічні аддикції	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, дослідження студентами психічного стану пацієнтів групи ризику	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
6	Невротичні, та пов'язані зі стресом, розлади.ПТСР.Психосоматичні розлади	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, дослідження студентами психічного стану пацієнтів групи ризику	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
7	Дисоціативні (конверсійні) розлади. Гострі і транзиторні психотичні розлади	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, , дискусія. дослідження студентами психічного стану пацієнтів	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік

8	Шизофренія, БАР. Афективні розлади. Психологічні аспекти суїцидної поведінки	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
9	Епілепсія, основні симптоми. Клінічна характеристика пароксизму. Класифікація епілепсії. Епілептичні психози. Лікування хворих на епілепсію. Невідкладна допомога при епілептичному статусі..	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
10	Розумова недостатність. Терапія психічних розладів	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: диф.залік
Всього годин практичних занять 16				

2.1.2 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Нормативно-правові документи, що регламентують роботу психіатричної служби.	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: диф.залік
2	Психологія індивідуальних відмінностей	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: диф.залік
3	Психологія медичних працівників	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: диф.залік

4	Психологія лікувально-діагностичного процесу	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: диф. залік
5	Психологічні аспекти вмираючого пацієнта та евтаназії	2		Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: диф. залік
	Разом 10			

3. Критерії оцінювання студента

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx. Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для освітніх компонентів, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «не відпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення освітнього компоненту (або частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «Диф. зал.». ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для ОК з формою контролю є «ДЗ» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення ОК (з точністю до сотих) за таблицею 1 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для ОК що завершуються диф. зал.)», автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 70 до 120.

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів...»

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються диф. заліком)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3.94	94
4.95-4.99	119	3.87-3.9	93

4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

3.2 Проведення та оцінювання диф.заліку

Диф.залік передбачає наступні контрольні елементи:

- 1) Завдання щодо оцінювання теоретичних знань за всіма темами освітнього компоненту
  - 2) Завдання для засвоєння практичних навичок під час проведення в день диф.заліку
- Завдання щодо оцінювання теоретичних і практичних знань представлені в одному білеті та оцінюються за таблицями 4 та 7

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з освітнього компоненту

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння

	для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з освітнього компоненту	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення

	методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Таблиця 7

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті.

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами, які включають теоретичну та практичну частини ОК	За кожен відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Оцінка з освітнього компоненту

Для ОК, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «диф.залік», передбачається, що допуск до диф.зал. визначається у балах ЗНД від 70 до 120, при відсутності пропусків аудиторних занять та лекцій. Пропуски аудиторних занять та лекцій повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку. Д-з оцінюється від 50 до 80 балів. Оцінка з дисципліни - є сума балів за ЗНД, ІЗЗ та диф.зал і складає від 120 до 200 балів. ІЗЗ(індивідуальні завдання здобувача) оцінюються в балах (не більше 10), що додаються до балів, набраних за ЗНД по закінченню вивчення ОК або частини, при проведенні «д-з». Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів.

Здобувачам освіти, які виконали вимоги програм освітніх компонентів та були допущені до складання підсумкового контролю але не склали його або не з'явилися виставляється оцінка Fx.

Здобувачам освіти, які були не допущені до складання диф.заліку, у зв'язку з недостатньою кількістю балів за ЗНД кафедра виставляє у відомість відмітку «не допущено» (оцінка F).

Здобувачу освіти, який допущений до складання диф.заліку, але не з'явився на його складання, кафедра виставляє у відомість відмітку «не з'явився» (оцінка Fx). Декан розглядає причину пропуску диференційованого заліку: «поважна» або «неповажна». У разі якщо неявка була «неповажною» декан виставляє відмітку «незадовільно».

Після проведення семестрового контролю для ОК, або їх частин, що закінчуються формою контролю «ДЗ», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з ОК

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за
--------	-----------------------	-----------

за 200 бальною шкалою		чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Відпрацювання проводяться згідно Положення про відпрацювання ХНМУ
http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013

3.2. Питання для засвоєння навчального матеріалу

1. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні й диспансеру.
2. Принципи догляду за психічно хворими з урахуванням віку.
3. Основні етіопатогенетичні механізми розвитку психічної патології
4. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
5. Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними психічними порушеннями.
6. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації.
7. Методика клініко-психопатологічного дослідження.
8. Характеристика реєстрів психічних розладів, синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології
9. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів Принципи та методи психосоціальної реабілітації психічно хворих та профілактики психічних захворювань. Психосвіта.
10. Класифікація та визначення порушень відчуттів та сприймань
11. Синдроми пригнічення та потьмарення свідомості з
12. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості
13. Непсихотичні синдроми.
14. Психотичні синдроми.
15. Дефектно-органічні синдроми.
16. Основні клінічні форми соматогенних психозів.
17. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях
18. Психічні порушення внаслідок гострих та хронічних інфекцій, гострих отруєннях та хронічних інтоксикаціях, принципи їх лікування .
19. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих Принципи лікування психічних розладів при гострих і хронічних інфекціях
20. Психічні порушення внаслідок черепно-мозкової травми, захворювання ЩЛД їх лікування та профілактика
21. Поняття, психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності, наркоманічного синдрому.

22. Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, патологічне алкогольне сп'яніння, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях

23. Алкоголізм, його критерії, стадії, діагностика алкогольного абстинентного стану, медична допомога Металкогольні психози: діагностика початкових проявів, попередження подальшого розвитку, лікування

24. Клінічні особливості психічних розладів внаслідок вживання опіатів, канабіоїдів, седативних та снодійних препаратів, кокаїну та інших психостимуляторів, галюциногенів, літких розчинників, нікотину, кофеїн вміщуючих продуктів Клінічні особливості нехімічних аддікцій

25. Поняття психогенного розладу, класифікація невротичних та пов'язаних зі стресом розладів.

26. Клінічні особливості емоційно-стресових та адаптаційних реакцій, неврозів: неврастенії, тривожних розладів, obsесивно-компульсивного розладу, дисоціативних розладів, депресивних та соматоформних розладів, посттравматичного стресового розладу.

27. Профілактика та лікування невротичних та пов'язаних зі стресом розладів Шизофренія: визначення, основні клінічні форми та типи перебігу шизофренії з.

28. Принципи терапії шизофренії

29. Клінічна картина афективних розладів. Біполярний афективний розлад та рекурентний депресивний розлад.

30. Принципи терапії хворих на афективні розлади Суїцидальна поведінка при психічних захворюваннях. Антисуїцидальна терапія. Психопрофілактика суїцидальної поведінки

31. Епілепсія. Класифікація. Психічні порушення у хворих на епілепсію. Принципи терапії хворих на епілепсію та психічних порушень

32. Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану

Перелік практичних навичок :

1. Провести клінічне обстеження хворого та описати психічний статус, проаналізувати дані клінічного та параклінічного дослідження та поставити попередній діагноз психічного розладу.

2. Визначити психотичний чи непсихотичний рівень психічного порушення у хворого.

3. Визначити наявність у хворого показань для невідкладної госпіталізації.

4. Вміти надати невідкладну допомогу: при психомоторному збудженні, при епілептичному статусі, ускладненнях лікування психотропними препаратами, відмові від їжі, ступорі.

5. Визначити тактику ведення хворого з психічним розладом обо залежністю.

6. Призначити один із адекватних стану хворого психотропних препаратів у дозах, відповідних до стану хворого.

7. Дати психоосвітні рекомендації хворому та його родичам.

3.2. Перелік питань до диф.заліку

1.Предмет, завдання психіатрії , наркології та медичної психології

2.Принципи догляду за психічно хворими.

3.Основні етіопатогенетичні механізми розвитку психічної патології

4.Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні

5.Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними психічними порушеннями.

6.Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації

7.Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів .

8.Принципи та методи психосоціальної реабілітації психічно хворих та профілактики психічних захворювань. Психоосвіта.

9.Класифікація та визначення порушень відчуттів та сприймань.

10..Класифікація та визначення порушень пам'яті та уваги.

- 11.Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту
- 12.Класифікація та визначення порушень емоцій
- 13.Класифікація та визначення порушень ефекторної сфери
- 14.Синдроми пригнічення та потьмарення свідомості.
- 15.Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості .
- 16.Непсихотичні синдроми.
- 17.Психотичні синдроми.
- 18.Дефектно-органічні синдроми.
- 19.Основні клінічні форми соматогенних психозів.
- 20.Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях.
- 21.Психічні порушення внаслідок гострих та хронічних інфекцій, гострих отруєннях та хронічних інтоксикаціях, принципи їх лікування.
- 22.Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих
- 23.Принципи лікування психічних розладів при гострих і хронічних інфекціях з.
- 24.Психічні порушення внаслідок черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
- 25.Поняття, психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності, наркоманічного синдрому.
- 26.Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, патологічне алкогольне сп'яніння, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях
- 27.Алкоголізм, його критерії, стадії, діагностика алкогольного абстинентного стану, медична допомога з особливостями дитячого віку
- 28.Металкогольні психози: діагностика початкових проявів, попередження подальшого розвитку, лікування.
- 29.Клінічні особливості психічних розладів внаслідок вживання опіатів, канабіоїдів, седативних та снодійних препаратів, кокаїну та інших психостимуляторів, галюциногенів, літких розчинників, нікотину, кофеїн вміщуючих продуктів
- 30.Клінічні особливості нехімічних аддикцій, девіантна поведінка
- 31.Поняття психогенного розладу, класифікація невротичних та пов'язаних зі стресом розладів з особливостями дитячого віку.
- 32.Профілактика та лікування невротичних та пов'язаних зі стресом розладів
- 33.Шизофренія: визначення, основні клінічні форми та типи перебігу шизофренії.
- 34.Принципи терапії шизофренії
- 35.Клінічна картина афективних розладів. Біполярний афективний розлад та рекурентний депресивний розлад
- 36.Принципи терапії хворих на афективні розлади
- 37.Суїцидальна поведінка при психічних захворюваннях. Антисуїцидальна терапія. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.
- 38.Епілепсія. Класифікація. Психічні порушення у хворих на епілепсію. Принципи терапії хворих на епілепсію та психічних порушень
- 39.Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану.
- 40.Порушення розумового розвитку
- 41.Психологія медичних працівників

3.4.Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання студентів під керівництвом викладача з ОК проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними. За участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат, які можуть додаватись заохочувальні бали (не більше 10). В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

Розрахунок балів:

1. Написання та захист (презентація) реферату за будь якою темою програми 2-3 бали
2. Виконання та успішний захист самостійної індивідуальної роботи, проєкту тощо 4-6 балів
3. Участь або презентація стендового доповіді на конференції 7-8
4. Переможці (три перших призових місця) на олімпіаді або конференції 10

4. Політика та цінності освітнього компоненту

Щоб досягти мети навчання і успішно завершити ОК, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка. Студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягненими в медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі, захисну маску, зошит, ручку. До початку занять на клінічній базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку з допуском для роботи в лікувальному закладі.

Використання електронних гаджетів. (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту; -активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженій наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

6. Рекомендована література

Базова

1. Психіатрія і наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, В.А. Абрамов та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. – К.: Медицина, 2009. – 488 с.
2. Дитяча психіатрія [Підручник] / Г.М. Кожина, В.Д. Мішиєв, В.І. Коростій та інші.; за ред. Г.М. Кожини, В.Д. Мішиєва,. – К.: ВСВ «Медицина», 2014. – 376 с.
3. Наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, Г.О. Самардакова, І.А. Григорова та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. – Х.: Регіон-інформ, 2003. – 244 с.
4. Довідник сімейного лікаря з питань психосоматики / Н.О. Марута, В.І. Коростій, Г.М. Кожина та інші. – К.: «Здоров'я», 2012. – 384 с.

Допоміжна

1. Словник – довідник психіатричних термінів [Навчальний посібник] / Г.М. Кожина, Самардакова Г.О., Коростій В.І. та інші. - ФОП Шейніна Є.В., 2012. - 176 с.
2. Органічні психічні розлади внаслідок соматичних захворювань: когнітивні та емоційні порушення. / Г.М. Кожина Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2012. – 120 с.
3. Когнітивні та емоційні порушення внаслідок соматичних захворювань у осіб працездатного віку / Г.М. Кожина Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2011. - 80 с.
4. Основні органічні захворювання головного мозку. [Навчальний посібник] / Гавенко В.Л., Г.М. Кожина Коростій В.І. та інші. - Харків, НТУХП, 2008. - 228 с.